

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและคณะราษฎร

นางสาวนัยนา หงษ์ทองกำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

I 15945935

008434

๕

KING RAMA VII AND THE PEOPLE'S PARTY

MISS NAIYANA HONGTONGKUM

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและคณะราษฎร

โดย

นางสาวนัยนา หงษ์ทองคำ

แผนกวิชา

ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วไล ฌ ป่อมเพชร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร กาญจนจारी)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
แผนกวิชา
ปีการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและคณะราษฎร
นางสาวนิยนา หงษ์ทองคำ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช
ประวัติศาสตร์
2520

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงแนวพระราชดำริทางการเมืองของพระมหากษัตริย์
ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ตลอดจนการปฏิรูปและการสร้างสถาบันทางการเมืองเพื่อ
ปรับรูปแบบการปกครองให้ขยายขอบเขตให้ราษฎรและประชาชนเข้ามามีส่วนรวมใน
การตัดสินใจและใช้อำนาจทางการเมืองมากขึ้น แต่การปรับตัวของระบอบเก่าเป็นไปอย่าง
เชื่องช้าและขาดการต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่
จะได้มีการสร้างสรรค์สถาบันทางการเมืองเพื่อเตรียมพื้นฐานการปกครองในระบอบประ
ชาธิปไตยอย่างรีบเร่งและเตรียมจะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่มวลชนชาวไทย แต่
เนื่องจากความลึกลับและหวั่นไหวของพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในขณะที่มีกลุ่มชนซึ่งมีสำนึกทาง
การเมืองสูงมีความเห็นว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นอุปสรรคสำคัญของความเจริญ
ก้าวหน้าของประเทศ จึงได้มีการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน
พ.ศ. 2475

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ปัญหาสำคัญของคณะผู้เปลี่ยนแปลงการ
ปกครองก็คือการพยายามที่จะเข้าดำเนินการบริหารกิจการบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ไทย แต่เนื่องจากการปฏิวัติครั้งนี้เป็นการกระทำของบุคคลเพียงกลุ่มเดียวขาดพลังสนับสนุน
จากมวลชนจึงทำให้คณะราษฎรต้องดำเนินการเพื่อยึดครองอำนาจให้อยู่ในมือคณะของ
ตนแต่ผู้เดียว วิธีการที่นำมาใช้คือการกำจัดศัตรูทางการเมืองโดยมิได้คำนึงถึงความถูกต้อง
ยุติธรรมหรือมนุษยธรรม พฤติกรรมดังกล่าวนั้นมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มของคณะราษฎรกับ
กลุ่มขุนนางเก่าเท่านั้นแต่ไ้รวมไปถึงองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วย

จากการศึกษาเอกสารขั้นต้นทั้งที่เป็นเอกสารของทางฝ่ายรัฐบาล คณะ
 ราษฎร หนังสือพิมพ์ และเอกสารของชาวต่างประเทศที่ได้สังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 ตลอดจนลายพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและข้าราชการ
 บริพารผู้ใกล้ชิดที่มีไปถึงชาวต่างประเทศทำให้เราได้ทราบถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นใน
 สมัยนั้น ใคอย่างชัดเจนพอสมควร ถึงแม้ว่าเอกสารที่ใดคนความนี้ เป็นเพียงเอก
 สารบางส่วนที่เหลือจากการทำลายของฝ่ายรัฐบาลหรือคณะราษฎรแล้ว แต่ทำให้
 เราทราบถึงบทบาทขององค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในการระคับประ
 คองให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยดำเนินไปในแนวทางที่ถูกคอง และความ
 พยายามของพระองค์ในการใช้สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องวางคูลยแห่งอำนาจ
 เพื่อหยุดยั้งการใช้อำนาจทางการเมืองอย่างไมถูกคองตามระบอบประชาธิปไตย
 แต่ความพยายามของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ไรผล คณะราษฎรพิจารณา
 เห็นว่าพระองค์ทรงพยายามที่จะหันกลับไปสู่ระบอบการปกครองในแบบสมบูรณาญาสิทธิ
 ราชย์ คณะราษฎรจึงมุ่งที่จะจำกัดพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
 อยู่หัวจนกระทั่งความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้น

การวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 และคณะราษฎรแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ ภาคแรกเป็นการวิเคราะห์ความขัดแย้ง
 ทางแนวความคิดเกี่ยวกับเค้าโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติของหลวงประดิษฐมนูธรรม
 ในภาคที่สองกล่าวถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของ
 คณะราษฎร เช่น การกำหนดระยะเวลาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2
 การออกพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ พระราชบัญญัติจัดการป้องกันรักษาวัฒนธรรม
 นูญ การลงโทษนักโทษการเมือง และการไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งพรรคการเมือง
 เป็นต้น ในภาคที่สามเป็นการวิเคราะห์ถึงพระราชอำนาจและพระราชฐานะของ
 พระมหากษัตริย์ที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพฤติกรรมการปฏิบัติต่อพระบาท
 สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์ ความขัดแย้งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้
 เกิดผลเสียต่อการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยในระยะแรกเริ่มเป็นอย่างดี

มาก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า ถ้าสถานการณ์ระหว่างพระองค์และรัฐบาลยังคงดำเนินไปในสภาพดังกล่าวแล้วย่อมไม่บังเกิดผลดีแก่ผู้ใด และจะเป็นผลร้ายต่อการปกครองประเทศต่อไปอีกควย ฉะนั้นพระองค์จึงมีพระบรมราชวินิจฉัยที่จะสละราชสมบัติ เพื่อคณะราษฎรจะได้เลือกพระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ที่คณะราษฎรสามารถทำงานรวมควยได้ การสละราชสมบัติครั้งนี้นับว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตลอดระยะเวลาอันยาวนานในประวัติศาสตร์ไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title King Rama VII and The People's Party
Name Miss Naiyana Hongtongkum
Thesis Advisor Dr. Chai-Anan Samudavanija
Department History
Academic Year 1977

ABSTRACT

This is the study of King Prachatipok's political ideas pertaining to reform attempts and political institutionalization to adapt the traditional governmental system to the bureaucrats' and citizens' demands for a wider participation in the affairs of the state. Prior to King Prachatipok's reign, the system responsive and adaptive capabilities had been too slow and discontinuous. King Prachatipok himself was indecisive on the timing of political emancipation while intellectuals' and bureaucrats' aspirational level had been rising very rapidly since the reign of King Chulalonkorn. As a consequence, a group of people who strongly felt that the monarchical type of regime obsolete finally took over the state power through the coup d'etat on June 24, 1932.

The major problem facing the new ruling group was to govern according to democratic rules of the game. However, the coup of 1932 was made solely by the civilian and military officers with no strong base of popular support which naturally resulted in the People's Party's attempts to stabilize and maintain its power position.

The People's Party consolidated its power by intimidating and suppressing the opposition, sometimes, quite ruthlessly and without regards to justice. Its exercise of these measures was not limited to their own group or the "old-guards" (high ranking officials who were still loyal to the King) but also extended to the King as well.

From primary datum available, we could assess the role of King Prachatipok in his earnest efforts to guide the democratic process. This was done through the use of the King's influence to check and counter-balance authoritarian behaviour of the new government. However, the King's endeavors were mostly in vain since the People's Party suspected that he was trying to reinstate the absolute monarchy.

The analysis of conflicts between King Prachatipok and the People's Party is treated in 3 main parts. First, ideological conflicts emanating from the controversial Economic Plan of Luang Pradit is analyzed. Second, the study focuses upon the King's personal ideas on democratic government on one hand and the monopolization of power by the People's Party on the other. In this part, certain aspects of conflict such as the tenure of the members of Parliament (appointed type), the Act safeguarding the Constitution, treatment and punishment of political prisoners and the prohibition of the establishment of political parties, were considered. In the last part, royal prerogatives and position as specified by the Constitution vis a vis the People's Party's treatment of His Majesty

were studied.

All these conflicts had a devastating impact upon the early stage of democracy in Thailand. The King was convinced that if this situation was allowed to drag on, it would have been detrimental to the nation as a whole. Hence, he finally decided to abdicate so that the People's Party could choose the new King who could work with the Party in a more cordial manner. His abdication was one of the most significant political phenomena in the country where the monarchy has been the major institution in its long history.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์เป็นงานที่ต้องใช้ความพากเพียร อดทน และความสามารรถในการค้นคว้าและเรียบเรียงเป็ ็อย่างมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มียุ่อย่างจำกัดในตัวผู้เขียนแต่ก็ความกรุณาช่วยเหลือและตักเตือนจาก รองศาสตราจารย์สมจิตต์ ศรีวัชรรัตน์ผู้บังคับบัญชา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยอนันต์ สมุทวณิช อาจารย์ควบคุมการวิจัย จึงทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างบริบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี คุณ ที่กรุณาคิดหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ รองศาสตราจารย์ ดร.วไล ณ. ป้อมเพชร รองศาสตราจารย์ชิตินา พิทักษ์ไพรวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี กาญจนจारी ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำตักเตือน ด้วยความห่วงใยตลอดมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของกองจดหมายเหตุแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ แผนกเก็บและห้องสมุด สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันไทยคดีศึกษา หอสมุดคณะรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์จี จันทรวิมล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี มุขขระโกษา, คุณอรนุช สุคันธนาค คุณสุวดี เจริญพงศ์, คุณวีณา มโนพิโมกษ์, คุณวงเดือน นาราดีจและม.ล.วัลยวิภา จรรยาโรจน์

การจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในเวลาจำกัด ได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก คุณวิลาศ ศรีประจักษ์ชัย คุณมนูญ สุวรรณเคมีย คุณละอัย กิจจารักษ์ อาจารย์ทวีช สุภาภรณ์ ร.ศ.ท. ประภัสร์ กดินสุคนธ คุณเฟื่องฟ้า พึ่งจงเจริญสุข คุณธมภร กมลสุทธิ คุณชวลี นาคทัต คุณกันทนา กุลธวัชวิชัย และเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ที่มีใจกว้างนามในที่นี้อีกหลายท่าน

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและพี่ๆ ทุกคน ที่กรุณาให้ความสนับสนุน การศึกษาของผู้เขียนมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชัย หงษ์ทองคำ ซึ่งทำหน้าที่เสมือนทั้งบิดาและพี่ชายคนโต ส่งเสียเลี้ยงดูองๆ ตลอดมา คุณแอน-ดวงเดือน หงษ์ทองคำ ที่คอยดูแลห่วงใยสุขภาพของผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ต้องเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นัยนา หงษ์ทองคำ

บทที่	หน้า
บทที่ 4	167
4.2 การผูกขาดอำนาจทางการเมืองของคณะราษฎร	167
4.2.1 การกำหนดระยะเวลาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ 2	177
4.2.2 พระราชบัญญัติจัดการป้องกันรักษารัฐธรรมนูญ... ..	173
4.2.3 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ	183
4.2.4 การให้อภัยโทษแก่นักโทษการเมือง	190
4.2.5 การให้เสรีภาพในการพูด การเขียน การโฆษณา	206
4.2.6 การให้เสรีภาพในการประชุมโดยเปิดเผยและการตั้งสมาคม- การเมือง... ..	234
บทที่ 5 ความขัดแย้งทางการเมืองและการปกครองระหว่างพระบาทสมเด็จพระปก- เกล้าเจ้าอยู่หัวและคณะราษฎร (ตอนที่ 2)	255
5.1 พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์	255
5.1.1 ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	255
5.1.2 พระราชอำนาจในการยับยั้งพระราชบัญญัติต่าง ๆ	263
5.1.3 การแต่งตั้งสมาชิกประเภทที่ 2... ..	274
5.2 ฐานะของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง	279
5.2.1 ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	281
5.2.2 ฐานะของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ในสายตาของคณะ- ราษฎรและประชาชน	288
5.2.2.1 กรณีนายทวี อุทธิเดช	308
5.2.2.2 กรณีหนังสือขูจากบุคคลในคณะรัฐบาล	321
5.2.2.3 กรณีกบฏบวรเดช	329
บทที่ 6 การสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว... ..	357
6.1 พระราชดำริในการสละราชสมบัติ	358
6.2 บทบาทของรัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรในการขอประนีประนอมต่อองค์- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในการสละราชสมบัติ	364

	หน้า
6.3 วิเคราะห์การสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	379
บทสรุป	390
บรรณานุกรม... .. .	403
ภาคผนวก	435
ประวัติการศึกษา	470

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

1. ตารางเปรียบเทียบพื้นฐานครอบครัว ฐานะของบิดา และอาชีพปัจจุบันของบุคคลสำคัญในคณะกรรมการ 71
2. เปรียบเทียบหลักการเค้าโครงการเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐมนูธรรม และนโยบายของพระยามโนปกรณนิติธาดา 124

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย